

SM; Asettamispäätös rajamenettelyn käyttöönottoa koskeva lainsäädäntöhanke

Sisäministeriö on tänään asettanut hankkeen EU:n turvapaikkamenettelydirektiivin (2013/32/EU) rajamenettelyä koskevien säännösten mahdollistamien kansallisten lainmuutosten selvittämiseksi ja asiaa koskevien lainmuutosehdotusten valmistelemiseksi.

Toimikausi

Hanke asetetaan ajalle 15.3.2022-31.3.2023.

Hallituksen esitys on tarkoitus antaa eduskunnalle syysistuntokaudella 2022.

Tausta

Sisäministeriön 24.11.2021 asettama työryhmä arvioi tekemässään selvityksessä (Sisäministeriön julkaisuja 2022:20; <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/163861>) alustavasti oikeudellisia mahdollisuuksia parantaa keinoja vastata mahdolliseen Suomeen kohdistuvaan muuttoliikettä hyväksikäyttävään hybridivaikuttamiseen. Selvityksen tarve syntyi kesällä 2021 Valko-Venäjän Latvian, Liettuan ja Puolan rajoilla aloittaman aktiivisen vaikutusoperaation seurauksena käydyistä valmiuteen ja varautumiseen liittyvistä keskusteluista. Työryhmä arvioi asiaa ensisijaisesti sisäasiainhallinnon lainsäädännön näkökulmasta ja tarkastelun kohteena olivat ulkomaalaislaki (301/2004), laki kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta sekä ihmiskaupan uhrin tunnistamisesta ja auttamisesta (746/2011) ja rajavartiolaiton laki (578/2005).

Turvapaikkamenettelyä koskevan lainsäädännön osalta selvityksessä käydään läpi asiaa koskeva EU-lainsäädäntö, johon voimassa oleva kansallinen turvapaikkalainsäädäntö pitkälti perustuu. Vaikka Suomessa EU-lainsäädäntö on pantu myös harkinnanvaraisilta osilta täytäntöön melko kattavasti, esitetään selvityksessä kuitenkin joitakin sellaisia keinoja, joiden käyttöön ottamisesta olisi todennäköisesti hyötyä hybridivaikuttamisesta johtuvan tilanteen hallinnassa. Rajamenettelyn käyttöön ottaminen olisi yksi tällainen keino.

Rajamenettelyn käyttöön ottamisella luotaisiin uusi keino käsitellä turvapaikkahakemuksia hyvin nopeassa menettelyssä niin, etteivät hakijat

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Sisäministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

voisi liikkua vapaasti Suomen alueella tai edelleen muihin EU-maihin. Turvapaikkamenettelydirektiivin mukaan rajamenettelyä voitaisiin soveltaa vain hakemuksiin, joiden arvioidaan olevan todennäköisesti perusteettomia. Sellaisia hakemuksia jätettäisiin mahdollisesti myös hybridivaikuttamisen tilanteissa. Euroopan komissio on myös Valko-Venäjän toimien seurauksena antamissaan ehdotuksissa pitänyt rajamenettelyä yhtenä keinona vastata muuttoliikkeen välineellistämistilanteisiin sekä hallita maahan jo suuntautunutta maahantuloa.

Tavoitteet ja tehtävä

Hankkeen tavoitteena on selvittää ja arvioida yksityiskohtaisesti tarvittavat säädösmuutokset EU:n turvapaikkamenettelydirektiivin mukaisen rajamenettelyn käyttöön ottamiseksi Suomessa. Hankkeessa selvitetään myös tarvittavat turvaamistoimia koskevat säännökset, jotta ne tukisivat rajamenettelyn käyttöä EU-säännösten edellyttämällä tavalla.

Sääntelyn harkinnassa arvioidaan eri vaihtoehtoja ja niiden perus- ja ihmisoikeusvaikutuksia Suomen perustuslain, kansallisen lainsäädännön, EU:n lainsäädännön ja kansainvälisten ihmisoikeusvelvoitteiden asettamien oikeudellisten raamien puitteissa. Hankkeessa selvitetään, miten ja missä laajuudessa uusi sääntely vaikuttaisi tosiasiallisesti yksilön asemaan ja oikeuksiin, erityisesti kansainvälistä suojelua hakevien henkilöiden oikeudelliseen asemaan, olosuhteisiin ja oikeusturvaan.

Hankkeen tehtävänä on selvitystyön pohjalta valmistella tarvittavat säädösmuutokset ja laatia ehdotus hallituksen esitykseksi ulkomaalaislain muuttamiseksi.

Organisointi

Hankkeen valmistelijat ovat erityisasiantuntija Sanna Montin (vastuuvalmistelija) ja johtava asiantuntija Kukka Krüger maahanmuutto-osaston oikeudellisesta yksiköstä. Säädösvalmisteluavustajana toimii Niina Koivunen maahanmuutto-osaston ohjaus- ja kehittämissyksiköstä.

Hanketta valmistellaan tiiviissä yhteistyössä sisäministeriön poliisiosaston, rajaosaston ja hallinto- ja kehittämissosaston sekä oikeusministeriön, Maahanmuuttoviraston ja Poliisihallituksen kanssa.

Kustannukset ja rahoitus

Työ tehdään virkatyönä. Sisäministeriössä kustannukset (työaika) kohdennetaan toiminnolle kansallisten säädösten valmistelu 2000 520 100.

Osastopäällikkö, ylijohtaja

Minna Hulkkonen

Lainsäädäntöjohtaja

Riitta Koponen

Tiedoksi

- Ministeri Mikkonen
- Kansliapäällikkö Pimiä
- Valtiosihteeri Koskela
- Erityisavustaja Kivinen
- SM/PO, RO, HKO, viestintä
- OM
- TEM
- STM
- Maahanmuuttovirasto
- Poliisihallitus
- SM/MMO

VN/8021/2022-SM-2

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: